

Dávidovics Anna – Németh Timea

Pécsi Tudományegyetem
Orvostudományi Kar
Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézet

Az orvosi szaknyelv tanulásával és tanításával kapcsolatos percepciók és attitűdök: így látják a külföldi hallgatók

<https://doi.org/10.48040/PL.2020.20>

A világban zajló globális folyamatok eredményeképpen igen megnövekedett a hallgatói mobilitás az elmúlt évtizedekben. Ennek a tendenciának köszönhetően számos európai, valamint magyar egyetemen is jelentősen átalakult a hallgatói populáció. Különösen népszerűek a négy orvosi egyetem képzései, amelyek a világ minden tájáról vonzzák a hallgatókat. A külföldi orvostanhallgatók motivációi az egyetem kiválasztásában igen változatosak, sokuk szeretné fejleszteni az angol nyelvtudását ily módon. Tanulmányaikhoz azonban elengedhetetlen a magyar orvosi szaknyelv elsajátítása, amely a szakmai gyakorlat alapvető feltétele. Megtanulni egy, a sajátjától sokszor meglehetősen különböző nyelvet azonban nem egyszerű feladat. Amikor a külföldi hallgatók megkezdik tanulmányaikat a magyar egyetemeken, már rendelkeznek bizonyos elképzelésekkel és igényekkel, korábbi iskolai tapasztalataikra támaszkodva. Megtalálni a leghatékonyabb módszereket az etnikai és kulturális szempontból oly színes csoportokban sokszor nem kis feladat. Ennek a tanulmánynak a célja, hogy bemutassa egy longitudinális kutatás első szakaszának eredményeit, amely a 2018/19-es tanév tavaszi szemesztere során zajlott a Pécsi Tudományegyetem Orvostudományi Karán. Kényelmi mintavétel alkalmazásával, egy online kérdőív segítségével 133 külföldi orvostanhallgató fejtette ki véleményét a tanulási és tanítási módszerekkel és attitűdökkel kapcsolatban. Az eredmények azt mutatják, hogy a külföldi hallgatóknak meglehetősen hasonló elképzeléseik vannak a tanulási és tanítási folyamattal kapcsolatban, amely a későbbiekben segítséget nyújthat a hasonló, multikulturális csoportokban oktatók számára.

Kulcsszavak: külföldi hallgatók, multikulturális csoportok, oktatási módszerek, orvosi szaknyelv, tanulási és tanítási attitűdök

Bevezetés

Az elmúlt néhány évtized globális folyamatainak eredményeképpen jelentősen megváltozott a felsőoktatásban tanulók etnikai összetétele, az egyetemek nemzetköziesedése hangsúlyosabbá vált a fejlett országokban (Berács et al., 2011). Egyre több hallgató dönt úgy, hogy egyetemi tanulmányait nem a saját, hanem egy idegen ország intézményében kezdi meg. 2017-ben a külföldi hallgatók száma elérte az 5.3 milliót az OECD országokban, amelyhez hozzájárult, hogy szinte mindegyik vizsgált országban nőtt a mobil hallgatói populáció, az európai országok közül

különösen Észtországban, Lettországon, Hollandiában és Magyarországon (OECD, 2019:228-229).

De kik is tartoznak a fent említett hallgatói csoportba? Az OECD (2019:238) meghatározása szerint külföldinek tekinthető minden olyan hallgató, aki nem az adott ország állampolgára, ahol a tanulmányait aktuálisan folytatja. A külföldi hallgatókra jellemző a nagymértékű nemzetközi mobilitás, legtöbbször nem szándékoznak hosszabb időt eltölteni a fogadó országban. Ritkábban előfordulnak olyan esetek, hogy a külföldi hallgatók hosszabb távú, esetleg végleges letelepedési céllal érkeznek, ezen kívül ebbe a kategóriába sorolandók azok a hallgatók is, akik az adott országban születtek, de külföldi állampolgárok. A nemzetközi hallgatók a külföldi hallgatók egy szűkebb csoportját képezik, akik saját országukat elhagyva, kizárólag tanulási céllal költöznek másik országba, ahol majd a kiválasztott egyetemen megkezdik felsőfokú tanulmányaikat.

A jelenség Magyarországon is megfigyelhető, minden évben egyre több külföldi hallgató integrálódik az oktatási rendszerbe, dinamikusabb növekedést produkálva ezzel a magyar hallgatói populációnál (Berács et al., 2011). Ebben közrejátszik az is, hogy a Magyarországon megfigyelhető csökkenő népességszám miatt az egyetemek külföldi hallgatókkal próbálják meg feltölteni az üresen maradt helyeket (Berács et al., 2011; Pozsgai et al., 2012). A külföldi hallgatók számának növekedésére pozitív hatást gyakorolt az ország csatlakozása az Európai Unióhoz, majd a bolognai folyamat bevezetése, amely lehetővé tette az átjárhatóságot az egyes európai egyetemek között. A Magyarországon tanuló külföldi hallgatók száma a 2001/2002-es tanévben 11.187 fő volt, ami a 2011/2012-es tanévre elérte a 17.112 főt (Császár – Wusching, 2014). Számos magyar egyetem kínál különféle képzéseket a külföldi hallgatók számára, ezek közül kiemelkedő népszerűségnek örvend a négy orvostudományi kar, amelyek világszerte a leginkább kedveltek a külföldi hallgatók körében (Pozsgai et al., 2012).

Amikor a külföldi hallgatók integrálódnak az adott ország felsőoktatási rendszerébe, már rendelkeznek bizonyos elképzelésekkel és elvárásokkal a tanulási és tanítási folyamatot illetően. A külföldi hallgatók alkotta multikulturális és multinacionális csoportok számos tekintetben igen sokszínűek, amelyet az oktatók nem hagyhatnak figyelmen kívül. A megfelelő módszerek kiválasztása azonban sokszor nem könnyű feladat, még akkor sem, ha az oktató maga is multikulturális környezetben nőtt fel. A tanárképzés során ugyanis legtöbbször nem készítik fel a hallgatókat a multikulturális és multinacionális csoportokban történő tanításra, sem a hasonló csoportokban jelentkező szükségletek és problémák hatékony kezelésére (Dubbeld et al., 2019).

A Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karán (PTE ÁOK) is egyre növekvő igény mutatkozik ezeknek a hallgatói szükségleteknek a felmérésére és kielégítésére, mivel az egyetem, sok más felsőoktatási intézményhez hasonlóan, nagy változást tapasztalt a hallgatók etnikai összetételében. A 2016-os felvételi adatok alapján a PTE ÁOK-ra beiratkozó és a már ott tanuló külföldi hallgatók száma meghaladta az 50%-ot (Németh – Csongor, 2018). Ezek a hallgatók a világ minden tájáról érkeznek a PTE ÁOK idegen nyelvű képzéseire, például Norvégiából, Németországból, Spanyolországból, de jelentős számban tanulnak a karon többek között iráni, jordániai, dél-koreai, japán, amerikai, kanadai, szaúd-arábiai és nigériai hallgatók is. Idegen nyelvű képzésnek tekinthető az oktatás akkor, ha a tanítás nyelve egy idegen nyelv. A nemzetközi és a hazai egyetemek is egyre nagyobb számban kínálnak hasonló képzéseket, amelyekkel a hallgatói mobilitást segítik elő (Kurtán – Sillye, 2006). A magyarországi egyetemek tekintetében legtöbbször az angol képezi az oktatás nyelvét, valamint a tananyagok is elérhetőek ezen a nyelven (Berács et al., 2011). A PTE ÁOK három nyelven, angolul, németül és magyarul kínál orvoscépzést. A multikulturális és multinacionális jelenséget azok a hallgatók tapasztalják meg a leghangsúlyosabban, akik az angol programba kapcsolódnak be, mivel a magyar és a német program etnikai összetételét tekintve homogénebb.

Az angol programot választó hallgatókat számtalan tényező motiválhatja, többek között a remény, hogy ott magasabb szintű tudást szerezhetnek, ezáltal pedig a munkaerőpiacon is hatékonyabban tudnak majd érvényesülni, valamint angol nyelvi tudásukat szeretnék ilyen módon fejleszteni (OECD, 2019:233). A hallgatók választását Kéri (2016) kutatásai szerint leginkább az alábbi faktorok motiválják: a képzés ára, a városban folyó diákélet színvonala és minősége, valamint az adott intézmény és a város nemzetközi hírneve. Az egyetemek ezért egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek a nemzetközi hírnevük öregbítésére, mivel ilyen módon tudnak minél több külföldi hallgatót vonzani. Fontos számukra az is, hogy az adott intézményben megszerzett diplomát hány országban fogadják el. Sok hallgató szeretne ezen kívül megismerkedni más kultúrákkal, valamint fejleszteni a nyelvtudását (elsősorban az angolt). A magyar nyelv nem tartozik a legismertebb és legtöbbször által tanult nyelvek közé, ezért a PTE ÁOK-n tanuló hallgatókat is legtöbbször praktikus okok vezérlik arra, hogy megismerkedjenek a nyelvvel (Nádor, 2017). Az orvosi szaknyelv ugyanis kiemelkedően fontos mind az általános orvosok, mind pedig a fogorvosok és gyógyszerészek gyakorlati képzéséhez.

A szaknyelvoktatás sokban különbözik a hagyományos nyelvoktatástól. Céljait tekintve nem a nyelv általános megismerésére

irányul, hanem annak használatára specifikus, előre meghatározott szakmai szituációkban. A szaknyelvoktatás elsődlegesen arra hivatott, hogy a tanulókat felkészítse arra, hogy ezekben a szakmai szituációkban képesek legyenek az adott nyelven kommunikálni, feladatot végrehajtani és végrehajtatni (Kurtán – Sillye, 2006). Céljai közé tartozik a hallgatók meghatározott nyelvi szükségleteinek kielégítése, legtöbbször praktikus célok érdekében. A nyelvtanulás elsősorban nem a nyelvtan elsajátítására irányul, hanem a nyelv használatára specifikus szociális és professzionális szituációkban. A kommunikációs készségek erősítése éppen ezért elengedhetetlen és kiemelt fontosságú. Módszertanilag számos eszköz fellelhető a szaknyelvi órákon, például a mondatfordítás vagy a szókincs gyakorlása különféle módokon, de legtöbbször a feladat- és problémaközpontúság jellemző rájuk (Lodhi et al., 2018), mivel a hallgatók aktív bevonása pozitív hatással lehet a motivációjukra, még a kevésbé érdekes feladatok esetében is (Ryan – Deci, 2000).

Ennek a tanulmánynak a célja egy, a 2018/19. tanév második félévében a PTE ÁOK-n végzett, mind kvalitatív, mind pedig kvantitatív módszereket felhasználó, majd az így szerzett adatokat szintetizáló kutatás eredményeinek bemutatása. A kutatás célja a külföldi hallgatók által leghatékonyabbnak tartott tanulási és oktatási módszerek és attitűdök azonosítása, összegyűjtése és értékelése.

Módszerek

A folyamatban levő, longitudinális kutatás több módszerre is támaszkodik, felhasználva mind a kvalitatív, mind pedig a kvantitatív eszközöket, strukturált interjúk és online kérdőívek formájában. A kutatás célja a külföldi hallgatók percepcióinak és attitűdjeinek megismerése és megértése, szükségleteiknek a felmérése és értékelése, valamint ezeknek az adatoknak a szintetizálása egy egységes keretrendszerre vagy módszertani gyűjteménnyé. A vegyes módszerű kutatással az adatok széleskörű interpretációja is lehetővé válik.

A longitudinális kutatás első szakasza egy kérdőívből állt, amelyet a hallgatók a 2018/19-es tanév második félévében egy online felületen érthettek el és töltöttek ki. Az online felmérés 39 kérdést tartalmazott, kitérve a szociodemográfiai adatokra, valamint a hallgatók attitűdjére, percepcióira, véleményére és elképzeléseire a tanítási és tanulási folyamattal kapcsolatban.

A longitudinális kutatás kezdeti szakaszában kényelmi mintavétel (*convenience sampling*) került alkalmazásra mint módszer, amelynek során a legkönnyebben elérhető külföldi hallgatókat kértük fel a kutatásban való részvételre, mivel a kívánt eredmények elérése érdekében ez bizonyult a

leghatékonyabbnak (Etikan et al., 2016). A kutatásba a PTE ÁOK-n, az Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézetében magyar orvosi szaknyelvi órákon tanuló hallgatókat vontunk be önkéntes alapon.

A kérdőívet a hallgatók e-mailen vagy a Pécsi Tudományegyetem Neptun Egységes Oktatási Rendszerén keresztül érhatték el. Az online kérdőívet összesen 133 hallgató töltötte ki.

Résztvevők

A kutatásba bevont külföldi hallgatók a felmérés kitöltésekor a PTE ÁOK-n aktív jogviszonnyal rendelkeztek, és a következő három szakirány egyikén folytatták a tanulmányaikat: általános orvosi szakirány (87%), fogászati szakirány (8%) és gyógyszerészeti szakirány (5%), ahogy azt az 1. táblázat is mutatja. A hallgatók 27%-a elsőéves, legnagyobb részük pedig (61%) másodéves volt. A leginkább alulreprezentált csoportot a harmad- és negyedéves hallgatók képezték. A kitöltők nemi eloszlása a következőképpen alakult: 58% vallotta magát nőnek, 41% férfinak, egy hallgató pedig nem azonosult a felsorolt két csoporttal. A résztvevők többsége 19–20 év (32%) és 21–25 év (57%) között volt. Mindössze három 31 éven felüli hallgató vett részt a kérdőív kitöltésében, így elmondható, hogy a kutatásban részt vevő hallgatók többsége ugyanannak a generációnak a képviselője.

1. táblázat. A hallgatók szociodemográfiai jellemzői (fő)

	Férfi	Nő	Egyéb		
Nem	55	77	1		
	18 év alatt	19-20	21-25	26-30	31-35
Életkor	7	42	76	5	3
	Általános orvos	Fogorvos	Gyógyszerész		
Szakirány	116	11	6		
	Első	Másod	Harmad	Negyed	
Aktív félév	36	81	12	4	

A kitöltők 27 különböző nemzetiséghez tartoztak, a legtöbben Norvégiából, Iránból, Jordániából és Dél-Koreából származtak, ám voltak olyan hallgatók is (igaz, lényegesen kisebb számban), akik a Zöld-foki Köztársaságból, Japánból, Svájcban, Vietnamból, Egyiptomból és Nigériából érkeztek. A kérdőív kitért a hallgatók által beszélt idegen nyelvekre is. A várakozásoknak megfelelően szinte mindegyikük második beszélt idegen nyelvként az angolt jelölte meg, de a német (12%), a francia (9%) és a spanyol (8%) is felsorolásra került.

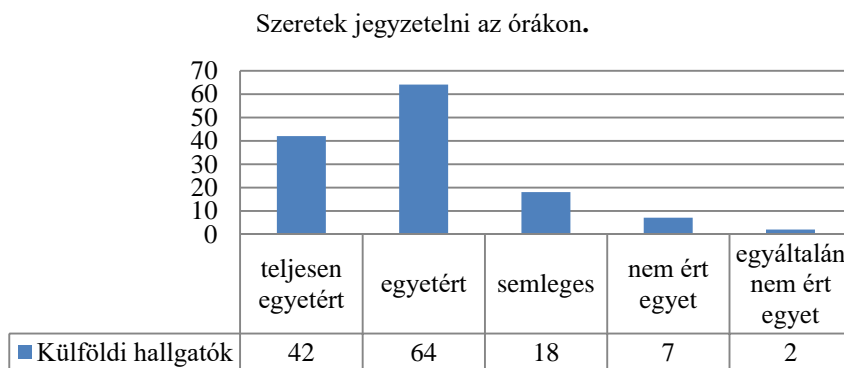
Eszközök

A kérdőívet a *Google Űrlapok* online platformon készítettük, amelyet a hallgatók bármikor elérhettek mobiltelefonjuk és egyéb hordozható eszközeik segítségével. A kérdőívet előzetesen négy hallgató tesztelte, majd javaslataik alapján módosítottuk. A kérdőív 39 kérdést tartalmazott négy fő csoportra bontva. Először a hallgatóknak a szociodemográfiai (nem, tanulmányi év, kar, nemzetiség, anyanyelv és más beszélt nyelvek) kérdéseket kellett megválaszolniuk. Ezután lehetőségük nyílt kifejni a véleményüket és meglátásaikat az orvosi szaknyelv és más tárgyak tanításáról és tanulásáról szóló állításokkal kapcsolatban. A válaszadók egy ötpontos Likert-skála segítségével nyilváníthatták ki a véleményüket, amely a „teljesen egyetért”-től az „egyáltalán nem ért egyet”-ig terjedt, középen pedig egy „semleges” opciót is választhattak a kitöltők annak érdekében, hogy minél átfogóbb kép álljon rendelkezésre az eredmények kiértékelésekor. A kérdőív tartalmazott négy nyitott kérdést is, ahol a válaszadóknak lehetősége nyílt saját szavaikkal kifejezni gondolataikat és ötleteiket.

Eredmények

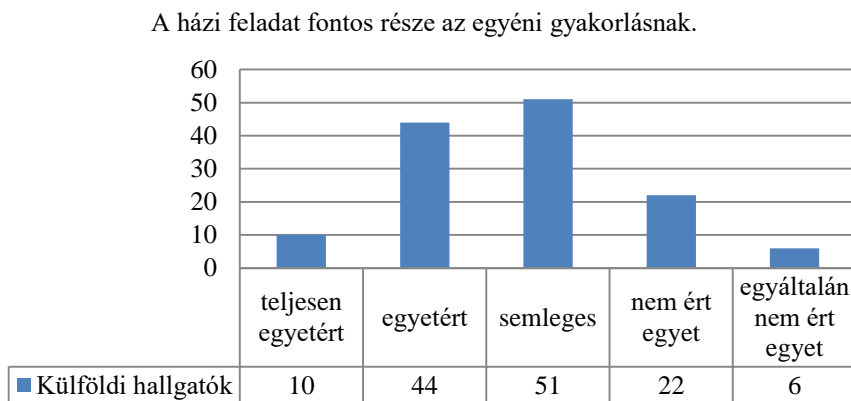
A kérdőív első része a hallgatók által legjobbnak vélt tantermi munkaformákra vonatkozott. A hallgatók többsége (55%) a csoportos munkaformát részesítette előnyben, 32% semleges volt, és csak 13% szeretett volna egyedül dolgozni. Az egyik hallgató külön meg is jegyezte a nyitott kérdésre adott válaszában: „*Szeretek együtt dolgozni a többiekkel.*” A hallgatók többsége, nemzetiségtől függetlenül, pozitívan nyilatkozott a csoportmunkáról és a többiekkel való együttműködésről.

1. ábra. A hallgatók preferenciái az órai jegyzeteléssel kapcsolatban

A hallgatók legnagyobb része (80%), ahogyan az 1. ábrán is látszik, aktívan jegyzetel az órákon, és ahogyan a 2. ábra is mutatja, sokan (41%) egyetértettek abban, hogy a házi feladat elengedhetetlen része az egyéni gyakorlásnak, amelynek során átismételhetik és elmélyíthetik az órán megszerzett ismereteket, miközben 40% semleges maradt ebben a kérdésben.

2. ábra. A hallgatók véleménye a házi feladattal kapcsolatban

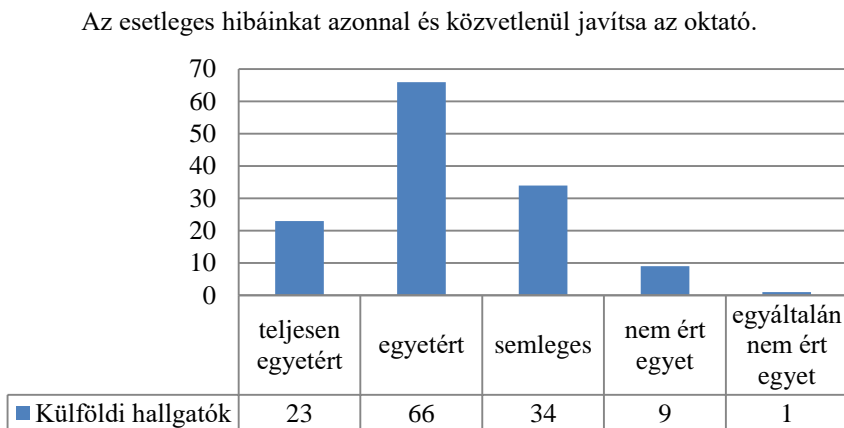

A hallgatók többsége (57%) a gyakorlati jellegű órákat tartotta hatékonyabbnak az előadás-jellegű órákkal szemben. Az egyik hallgató ezt írta: „Szeretem az interaktív órákat. Az óra első felében megtanuljuk az anyagot, majd a második felében közösen megbeszéljük és kérdezhetünk is.” Egy másik hallgató pedig ezt írta: „Szeretem azokat az órákat, ahol aktívan részt vehetek a feladatokban.” A hallgatók többsége egyértelműen az inkluzív és interaktív órákat részesítette előnyben, ahol a nagyfokú aktivitás elvárás is volt. A többség (54%) úgy érezte, hogy nehezebb egy szigorú és merev légkörben dolgozni. A vizsgákkal kapcsolatban is határozott véleményen voltak a hallgatók, 47% az írásbeli vizsgákat, míg 20% a szóbeli vizsgákat részesítette előnyben. Nyilvánvaló preferencia (45%) volt megfigyelhető a félév során teljesítendő gyakori, alacsony tétellel járó tesztekkel kapcsolatban, szemben a félév végi, kurzust záró (szóbeli vagy írásbeli) vizsgával.

A következő kérdések a tanítási gyakorlattal és attitűdökkel voltak összefüggésben. Az eredmények azt mutatják, hogy a hallgatók 58%-a szeretné, ha az oktató inkább facilitátorként lenne jelen az órákon, míg a válaszadók 39%-a semleges maradt ebben a kérdésben. A hallgatók többsége (73%) szerint szerencsés és hasznos, ha az oktató kérdéseket tesz fel az anyaggal kapcsolatban az órák során, és, ahogyan a 3. ábrán is látszik, 67% értett egyet abban, hogy az esetleges általuk vétett (például nyelvtani vagy

kiejtésbeli) hibákkal azonnal és közvetlenül foglalkozni kell a jobb megértés érdekében.

3. ábra. A hallgatók preferenciái az oktatói intervencióval és hibajavítással kapcsolatban

A hallgatók döntő többsége (87%) előnyösnek tartaná azt is, ha a kurzus követelményeit, a megtanulandó anyagokat az oktatók online is megosztanák velük, lehetővé téve számukra, hogy ezekhez a tananyagokhoz bárhol hozzáférjenek.

A kérdőív utolsó része azokkal a feladatokkal és munkaformákkal volt kapcsolatos, amelyeket a hallgatók tanulmányaik során a leghasznosabbnak ítélték. A legtöbben (42%) jelezték, hogy szeretnek aktívan közreműködni az órai munkában, 38% semleges maradt a kérdésben, és csak 20% szeretett volna passzívabb lenni az órák alatt. A hallgatók többsége (38%) kedveli azokat a feladatokat, ahol lehetőségük nyílik társaik előtt felszólalni, míg 29% inkább elkerülné ezeket. Szinte egyhangúan (a kitöltők 78%-a nyilatkozott pozitívan, 18%-uk pedig semleges maradt) támogatták, hogy az órákon és egyéni gyakorlásuk során is minél többször használják a tanulást segítő honlapokat és applikációkat, például a Quizletet és Kahootot, hogy segítse az órai munkát és az otthoni gyakorlást is. Az egyik diák azt írta: „A Quizletet használom szókártyák készítéséhez, és úgy érzem, hogy ez sokat segített nekem.” Ezeket az alkalmazásokat a hallgatók igen hasznosnak találták az új szakszókincs vagy speciális terminológia elsajátításában is, így sokan használták gyakorlásképpen a szaknyelvi órákra való felkészüléskor. A legtöbb hallgató, bár nem fejtette ki a véleményét bővebben, pozitívan nyilatkozott a Quizlettel kapcsolatban.

Diszkusszió

Összességében elmondható, hogy a hallgatók a leghatékonyabbnak az interaktív és immerzív jellegű órákat tartották, ahol lehetőségük nyílik felszólalni és kérdezni. Kiemelték a minél több órai interakció fontosságát (Aguilar, 2018), ami például a szaknyelv elsajátítását és gyakorlását is megkönnyítheti. Inkább dolgoznak csoportosan, együttműködve, mint egyénileg. A versengés kevésbé jellemző a külföldi hallgatói csoportokra. Fontos számukra, hogy az őket tanítók közvetlenek, könnyen megközelíthetők és lelkesek legyenek. Kiemelték a tananyagok könnyű elérhetőségének szükségességét, mivel a külföldi hallgatók egyik fő célkitűzése is elsősorban a kurzus teljesítése. Az eredmények azt mutatják, hogy az oktatónak sok esetben elegendő facilitátorként viselkednie, ugyanakkor a hallgatók elvárják, hogy kérdéseivel, valamint a tanulók kérdéseire adott válaszokkal és az általuk vétett hibák kijavításával támogassa a tanulási folyamatot. A facilitátor jellegű tanári magatartás a hallgatók intrinzik motivációját is elősegíti, mivel a tanulási folyamatban a diákok sokkal nagyobb szerephez jutnak, önállóbbnak és kompetensebbnek érezhetik magukat (Ryan & Deci, 2000). A legtöbb hallgató a több kisebb, félévközi dolgozatot részesítette előnyben, mivel így folyamatosan ismételhetik és gyakorolhatják a tananyagot, ellenőrizhetik tudásukat. Erre a szaknyelvi órákon is számos lehetőség van.

A hallgatók egyértelműen támogatták a tanulást segítő honlapok és applikációk használatát. A kérdőívben szereplő két ilyen weboldal a Quizlet és a Kahoot volt, mindkettő rendelkezésre áll mobiltelefonra fejlesztett applikáció formájában is. Ezek a weboldalak könnyen elérhetőek, lehetővé téve a hallgatók számára, akik többségében a Z generáció képviselői, hogy mobiltelefonjaikat és egyéb hordozható eszközeiket órák alatt és azokon kívül is a szaknyelv elsajátítására és a szakszókincs gyakorlására használhassák. A két applikáció órai alkalmazásakor, azok játékos jellege révén, jól megfigyelhető a hallgatók intrinzik motiváltsága, szívesen és aktívan vesznek részt a Quizlet-es vagy Kahoot-os feladatokban akkor is, ha semmilyen konkrét jutalmat nem kapnak (Ryan – Deci, 2000).

Konklúzió

Jelen tanulmány célja egy longitudinális kutatás első szakaszának és az itt elért eredményeknek a bemutatása volt, amely a PTE ÁOK-án zajlott a 2018/2019-es tanév során. Kényelmi mintavétel módszerének alkalmazásával 133, a PTE ÁOK képzésein tanuló külföldi hallgató töltötte ki az online

kérdőívet, amelynek célja többek közt a hallgatók szaknyelvtanulással és tanítással kapcsolatos percepcióinak és attitűdjeinek felmérése volt.

Számos érdekes következtetés vonható le a kérdőív eredményei alapján. A külföldi hallgatóknak a legtöbb esetben meglehetősen világos céljaik és elvárásaik vannak a tanulási folyamattal kapcsolatban. A többség egyértelműen előnyben részesíti a csoportmunkát, az aktív órai részvételt és a minél inkluzívabb munkaformákat. A hallgatók fontosnak tartják, hogy kérdezhesse nek és tudásukat irányított tanári kérdésekkel tesztelhesse k, valamint, hogy az esetleges hibáikat azonnal megbeszéljék és javítsák. Válaszaik alapján leghatékonyabban a lelkes, könnyen megközelíthető oktatókkal tudnak együttműködni. Egyetértenek abban is, hogy a házi feladat az egyéni gyakorlás fontos része. Mivel legtöbbször a Z generáció tagjai, mobiltelefonjuk és hordozható eszközeik nélkülözhetetlen szerepet játszanak az életükben, ezért kiemelten fontos számukra, hogy képesek legyenek ezeket az eszközöket használni az órák alatt, valamint az órákon kívül is a tananyag gyakorlására. Ez utóbbihoz azt is elengedhetetlenül fontosnak tartják, hogy a tananyagok elérhetőek legyenek online is. Etnikai hovatartozásuk és kultúrájuk közötti nyilvánvaló különbségek ellenére a külföldi hallgatók a legtöbb esetben hasonló véleményeket fejeztek ki a tanulási és tanítási folyamattal kapcsolatban.

A résztvevők alacsony száma korlátozza az eredmények széleskörű interpretációját, azonban az eredmények arra engednek következtetni, hogy etnikai és kulturális hovatartozástól függetlenül, a külföldi hallgatóknak hasonlóak a szükségleteik és az elvárásaik a tanulási folyamattal kapcsolatban. Ezt szem előtt tartva és a módszereket rugalmasan a hallgatók igényeihez igazítva hosszútávon lehetővé válik mind az oktatók, mind pedig a hallgatók számára, hogy elérjék a kitűzött céljaikat.

A szerzők úgy vélik, hogy a tanulmány eredményei hasznosak lehetnek a multikulturális hallgatói környezetben dolgozó oktatók számára mind az orvosi szaknyelvoktatás, mind pedig a felsőoktatás egyéb szakterületein is.

Hivatkozások:

- Aguilar, M. (2018): Integrating intercultural competence in ESP and EMI: from theory to practice. *ESP Today*. 6/1. 25-43. DOI: 10.18485/esptoday.2018.6.1.2
- Berács, J. – Malota, E. – Zsótér, B. (2011): *A magyar felsőoktatás nemzetköziesedésének folyamata* 2. Tempus Közalapítvány: Budapest. Elérhető online: https://tka.hu/docs/palyazatok/bologna_fuzetek_8_issuu_xs.pdf
- Császár, Z. – Wusching, T. (2014): A Pécsi Tudományegyetem a külföldi hallgatók vonzásában. *Területfejlesztés és Innováció*. 1. 10-21. Elérhető online:

- http://epa.niif.hu/01900/01951/00019/pdf/teruletfejlesztes_es_innovacio_2014_1_10-21.pdf
- Dubbeld, A. – de Hoog, N. – den Brok, P. – de Laat, M. (2019): Teachers' multicultural attitudes and perceptions of school policy and school climate in relation to burnout. *Intercultural Education*. 30/6. 599-617. DOI: 10.1080/14675986.2018.1538042
- Etikan, I. – Musa, S. A. – Alkassim, R. S. (2016): Comparison of Convenience Sampling and Purposive Sampling. *American Journal of Theoretical and Applied Statistics*. 5/1. 1-4. DOI: 10.11648/j.ajtas.20160501.11
- Kéri, A. (2016): A magyar felsőoktatásban tanuló külföldi hallgatók motivációjának vizsgálata = The Study of Foreign Students' Motivation about Learning in Hungary. *E-CONOM*. 5/1. 36–50. DOI: 10.17836/EC.2016.1.036
- Kurtán, Zs. – Sillye, M. (2006): A szaknyelvoktatás a magyar felsőoktatás rendszerében. Elérhető online: <http://www.nefmi.gov.hu/download.php?docID=733>
- Lodhi, M. – Shamim, M. – Robab, M. – Shahzad, S. – Ashraf, A. (2018): English for Doctors: An ESP Approach to Needs Analysis and Course Design For Medical Students. *International Journal of English Linguistics*. 8. 205. DOI: 10.5539/ijel.v8n5p205
- Nádor, O. (2017): A magyar nyelv külföldi megismertetése, vonzereje. *A magyar nyelv jelene és jövője*. Gondolat Kiadó: Budapest. 465-483 Elérhető online: http://real.mtak.hu/77879/1/Tolcsvai_Magyarnyelv_465_Nador.pdf
- Németh, T. – Csongor, A. (2018): Internationalisation at Home: The Case of Non-Mobile Medical Students in Hungary. *Sodobna pedagogika*. 69/135. 160-170
- Organisation For Economic Cooperation And Development OECD (2019): Education at a Glance 2019. *OECD Indicators*. OECD Publishing: Paris. 228-244. Elérhető online: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/f8d7880d-en.pdf?expires=1600596136&id=id&accname=guest&checksum=825676B6A3354DF1CBA0C5EC7F7EE346>
- Pozsgai, G. – Kajos, A. – Németh, T. (2012): The challenges of a multicultural university environment in the era of crisis. In Komlósi, L. – Kereszneyi, K. (eds.). *The proceedings of the UNEEC Forum*. 4. 191-199
- Ryan, R. – Deci, E. (2000): Intrinsic and extrinsic motivation: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*. 25. 54-67. DOI: 10.1006/ceps.1999.1020